

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELOFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben hához hordva negyedévre 1 kor. 80 fillér.
Vidéken postán küldve negyedévre 3 kor. 60 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Késziratok nem adódnak vissza.
Hirdetmények árazabály szerint.

1279.059,749 korona.

Ennyi pénz érkezett Amerikából Magyarországra az 1900.—1910 években. Rettenetes summa. Kimondani szinte nehéz, elképzelni meg lehetetlen. En legalább ennyi pénzt egy rakáson nem tudok elgondolni.

Hanem keserves pénz biz ez. A kivándorlók hazaküldött, vérük verejtékével szerzett pénze. Es ezért inkább levertség, amely csaknem kétségbeesés már, mint öröm vesz erőt rajtam, e krózsusi összeg látására. Mennyi könny, mennyi fájdalom, mennyi sóhajtás, átok, kétségbeesés tapad ezekhez a milliókhoz. De mennyi? Hány ember szétfoszlott reményét, mennyi család pusztulását, mennyi családodott lelket, megroppant energiát fejeznek ki e számok. Népiünk pusztulása, nemzetünk süllyedése, államunk elforgácsolódása rejtőzik e számok mögött. Pusztává lett vidékek, elnéptelenedett falvak, parlagon heverő földek, lakatlan házak silhuetjét látom felesillanni ez átkos milliók káprázásában.

Ennyi tenger pénz másutt gazdaságot, jólétet, megélhetést, békét, nálunk szegénységet, nyomort, elégedetlenséget, pusztulást jelent. A hazátlanná vált népek millióit jelenti, mely eltaszította magát az anyaföldet, mely megtagadta nemzetét, mert meg kellett tagadnia, ha nyomorultan elveszni nem akart. Könnyet facsar a szembe annak a gondolata, hány acélos férfiak senyvedt el a gyárak izzó gőzében, hány napbarnított férfiarc sápadt el a bányák fojtó mélységében, hány dalos, nótás ajak tanult meg káromkodni, míg ez az egy milliárd és nem tudom hány millió kikerült.

Ritkán láttam beszédesebb statisztikai adatokat. Számokra tevése ez egy nemzet jajkiáltásának, mely azért bugyog ajkáról, mert itt, hol élnie és meghalnia kellene, csak meghalnia lehet már, de élnie nem. Mert

idegen lett ur e hazában, idegen isteneket állítanak bálványul, idegen szokások, idegen erkölcsök burjánznak mindenütt, mert olyan itt az élet, hogy máshol a halál is ezerszer jobb talán.

Es még mindig nem térünk észre. Még mindig lenyüggözi tagjainkat valami megmagyarázhatatlan kábultság, még mindig azon az uton haladunk, melyen az ilyen keserves milliók jelzik a mértföldeket. Hova fog ez vezetni? Kérdés, amelyikre nem merek válaszolni, mert félek, átokban tör ki belőlem a keserűség. Atokban, mely azok fejére száll, akik vakon vezetik a nemzetet, milliárdokat süllyesztenek a tengerbe, ölnek bele a kínos cifra nyomoruság fentartásába és azalatt fogy a nép — és növekszenek a tengeren túlról érkezett milliók...

Tovább is van! Az elmúlt 1910. esztendőben 185.309,922 korona érkezett. Legtöbb az elmúlt 10 esztendőben. Legkevesebb érkezett 1900-ban 37.724,937 korona. Az érkezett pénzek mennyisége állandó növekedést mutat, tehát az ország népessége állandóan fogy. Az 1910. évben érkezett 185.309,922 korona a postaigazgatóságok szerint a következőképen oszlik meg:

Kassa	53.748,632	korona
Zágráb	43.013,164	"
Temesvár	21.675,055	"
Pozsony	20.693,697	"
Sopron	12.846,075	"
Nagyvárad	11.571,395	"
Kolozsvár	9.931,031	"
Budapest	7.292,298	"
Pécs	4.537,395	"

Legerősebb tehát a pusztulás a felvidéken, mely maga körülbelül háromnegyed részét kapja az Amerikából érkezett millióknak, leszámítva a Horvátországot illő negyvenhárom milliót. Szomorú dicsőség jutott a kassai postaigazgatóságnak, hogy avval az ötvenhárom millióval vezet. Nagyon szomorú...

Március 15.

Erősen szeles időre virradt ma Szabadka. A házakon itt-ott nemzetiszínű lobogó, az emberek mellén nemzetiszínű karkárda, a tanuló ifjuság testületi fölvonulása... ezek jellemzik március idusán az ünnepelt Szabadkát.

Diszvacsorák.

Az ünnepségek tulajdonképen már tegnap este kezdődtek a Függetlenségi Körben, ahol diszvacsora volt. A Gazdasági Egyesület szintén már tegnap ünnepelt vacsora keretében. Szónokok voltak Jáciga János dr. orsz. képviselő és dr. Lipozencsics Lázár.

Az iskolák ünnepségei.

A mai nap reggeli nyolc órakor a tanintézetek ünnepségeivel kezdődött.

A polgári fiúiskola szentmise után kivonult a katonai emlékoszlophoz és megkocszoruzta azt.

A főgimnáziumban először szentmisét hallgattak a növendékek. Azután az önképzőkör diszgyűlés keretében jött össze ünnepelni. A diszgyűlés műsora a következő volt:

1. Elnöki megnyitó beszéd, mondotta: Kosztolányi Arpád igazgató. 2. Előre. Tóth Kálmántól szavalta: Machold Gusztáv VIII. oszt. tan. 3. Emlékezés. Irta: Renedéder Lajos VII. oszt. tan. Felolvasta Salkovits Pál VII. o. t. 4. Március 15. Abrányi Emil-től. Szavalta: Krausz Imre VIII. o. t. 5. Harang szava. Irta és elmondta: Komor Gyula VIII. o. t. 6. Nemzeti dal Petőfi Sándortól. Szavalta: Keönczöll Lajos VII. o. t. 8. Hymnusz. Enekelte a tanuló ifjuság. Ezután a tanuló ifjuság a katonai emlékhöz vonult és azt megkocszoruzta.

A m. kir. áll. tanítóképző intézet önképzőköre a következő műsorral tartotta március 15-iki ünnepélyét:

1. Lányi: Kossuth nóta. Karének. Enekelte az intézeti énekkar. 2. Ünnepi beszéd. Tartotta Szabó Olga III. o. 3. Egressi: Talpra magyar. Karének. Enekelte az intézeti énekkar. 4. Luczedy L.: Petőfi. Szavalta Kovács Paula III. o. 5. Chován: Fényes csillag. Zongorán előadta Petrovics Sarolta III. o. 6. Lampérth Géza: Emlékezés 1848-ra. Szavalta Pintér Jolán IV. o. 7. Szózat. Enekelte az intézeti énekkar.

A Széchenyi-téri gazdasági ismétlő iskola még március 12-én tartott hazafias ünnepélyt a következő műsorral:

1. Hymnusz. Enekeltek a tanulók. 2. Ünnepi megnyitó. Tartotta Palotay Bódog ig. tanító. 3. Nemzeti dal. Irta Petőfi Sándor. Szavalta Nagy Csillag Mátyás III. o. t.

A „Lombard és Zálogkölcson r. t.” helyiségei Teréz tér 83 sz. alatt vannak. Az intézet előleget nyújt beraktározott készárúkra és nyersterményekre. Jelzálogkölcsonök, heti betétek, takarékbetétek. Zálogház nyitva reggel 8—12-ig, délután 2—6-ig.

4. Aranykalászok. Irta Petőfi Sándor. Szavaltta Glla Margit II. o. t. 5. A nap méltatása. Előadta Kovács Elek tanító. 6. Márciusi eskü. Abrányi Emiltől. Szavaltta Nagy Varjas Etel I. o. t. 7. A szabadsághoz. Petőfi Sándortól. Szavaltta Ozieger Mária III. o. t. 8. Magyar nyelv. Irta Pósa Lajos. Szavaltta Kovács Satrikó Etel II. o. t. 9. Szilágyi Erzsébet. Irta Tóth Kálmán. Szavaltta Zombola Ilona II. o. t. 10. Záró szavak. Mondotta Palotay Bódog ig. tanító. 11. Szózat. Enekelték a tanulók.

Hivatalos istentisztelet.

Ma délelőtt 10 órakor volt a hivatalos istentisztelet március idusának emlékére. Tíz órára már megtelt a szt. Teréz egyház ajtatoskodókkal. A szt. misét Vojnich Dezső celebrálta Petres és Gauder káplánjai asszisztálásával. A hatóság élén ott láttuk dr. Biró Károlyt, Szalay Mátyás főkapitányt, Vojnich Hajdu József dr. főügyészt, Vojnich Ferenc dr. főjegyzőt. A Füg. Kör, a különféle asztaltársaságok koszorúkkal, zászlókkal vonultak föl. A szt. misén a városi zenészek nem szerepeltek, de annál mélyebb, megindítóbb hatással voltak a hívőkre Ditelján István legényegyleti elnöknek gyönyörű szép énekei. Ez a fiatal pap igazi művésze úgy az énekeknek, mint az orgonának.

A kaponyai oszlopnál.

Szent mise végeztével a különféle egyletek, körök zászlók alatt a városi színház mellett elterülő térségre vonult a kaponyai emlékoszlop megkoszoruzására. A Petőfi és Magyar Asztaltársaságok a műpártolók körével kapcsolatban rendezték itt az ünnepélyt. Mintegy öt-hatszáz főnyi hallgatóság volt jelen az emlékoszlopnál.

Először az uri dalárda énekelt hazafias dalokat, aztán Rózsa Sándor elszavaltta a „Talpra magyart.“ Majd az emlékoszlop megkoszoruzása következett.

Kelemen János a „Magyar Asztaltársaság“ nevében szép beszéd kíséretében helyezte el a társaság gyönyörű, nagy koszoruját az oszlopra. Utánna Antunovics János a Petőfi Asztaltársaság nevében beszélt és koszoruzta meg a szobort.

A megkoszoruzás után az ünnepség itt véget ért, a közönség a Hymnusz elénekzése után szétoszlott.

Ma délután fél ötkor a Pest szállóban a Szabad Lyceum tart hazafias emlékülennepélyt.

Ma este ünnepelnek a Tisztviselő Otthonban vacsora keretében, az Ipartestületben és a Kereskedők Egyesületében.

Mi mindent akarnak a Jachin Boas lovagok?

I.

A sz. k.-ek nemrég programjukba vették fel a szerzetes invázió, tulajdonképpen pedig a szerzetesrendek ellen való működést. Szerzetes invázióról csak azért beszélnek, hogy eltereljék a figyelmet egy más faj inváziójáról, mert ma már úgy is tudja minden ember nálunk, hogy a Portugáliából gaz- és alávaló módon kiűzött hasznos, kvalifikált szerzetesek ugye jönnek mihozzánk.

A szabadkőmives sajtó ez okból és e célból folyton-folyvást gyűlöletessé iparkodik tenni a szerzetes rendeket. Nemrég meg a szövetség által félrevezetett utcai sőpredők majd megostromolták az egyik budapesti templomát. Az istentelen sajtóorgánu-

mok nap-nap után hangoztatják, a szerzetek kárára vannak a társadalomnak, közgazdasági, közérkölcsei és közművelődési szempontból. Szükségesnek tartjuk ez okból rámutatni a legújabb kőmives munkára és kimutatni e galád rágalmak abszurditását és alaptalanságát.

A szerzet nem egyéb, mint társulása azon katolikusoknak, akik valami magasabb rangu emberbaráti, vagy kulturális cél megvalósításából egész életüket e cél elérésére, annak megvalósítására áldozzák föl. Az egyik szerzetesrend szenvedő embertársaink szenvedéseinek enyhítésére, a másik a gyermeknevelésre, a harmadik a lelki szükségletek kielégítésére vállalkozik. E célok megvalósítására a szegénység, tisztaság és engedelmesség fogadalmával magukat egész életükre lekötik.

A szegénység fogadalmával a szerzetes lemond a földi javak felett való rendelkezésről; megelégszik azzal a ruházattal, táplálékkal, lakással, amit a szerzet nyújt számára és összes erejét fenntartja szent céljai megvalósítására. Az önmegtartózkodással lemond a szerzetes sok oly ideiglenes élvezetéről, ami pedig más jó kereszténynek nincs tiltva. Azért, hogy szabadabb legyen e céljainak megvalósításában és saját kényelméről lemondva, minden erejét a betegápolásnak, gyermeknevelésnek és lelki szükségletek kielégítésének szentelhesse. Minél szűkebb körre szorítja a szerzetes igényeit és minél kisebb erőt pazarol saját hajlamai kielégítésére, annál több erőt és időt fordíthat embertársai javára.

Az engedelmisség fogadalmával a szerzetes alárendeli magát mindenben előljáróinak azért, hogy egyöntetű vezetés mellett annál biztosabban működhesse és az engedelmisség folytán létre jöjjön az a bámulatos hatalom, amellyel a szerzetesek egyesített erővel fáradoznak emberi nemünk jólétére.

Kérdjük ezek után, miért vette a sz. k.-ség programjába a szerzetesrendek ellen való munkát?

Jáchin és Boas oszlopok titkos jelekkel érintkező lovagjai ezt vitatják, hogy mindenekelőtt közgazdasági szempontból sérelmes a szerzetesek elszaporodása és így ők az elszegényedés okai.

Nézzünk e vád szemébe! A tanító apácák évi eltartása pl. 700—800 koronába kerül fejenként. Tegyük föl, hogy az apáca letenné a fátyolt, megelégedne akkor is e nyomorult fizetéssel, amelyből ki kel jönnie?

Fáber Oszkár szerint társadalmi szempontból veszedelmesek a szerzetesrendek, mert sok más egyént szorítanak ki jövedelmező állásból. Hát az az apáca, ha letenné szerzetesi ruháját, megszűnne élni, nem követelne állást maga számára?

Most megelégszik azzal az állással, azzal a jövedelemmel, amelyet neki a rend nyújthat. Működik mint portás, sekrestyés, tanítónő és így tovább. Ha azonban kilépne rendjéből, egész más tért követelne a társadalomtól.

Közérkölcsei szempontból is kifogásolják e tapist körülülők alakok a szerzeteseket. Azt állítják róluk, hogy romlásra vannak a társadalomnak. Ugyan, ha nem volnának szerzetesek, hát megtagadnák-e emberi voltukat? Nem vegyülne-e sok közülük ama piszok népség közé, amely nyakig benn ül a pocsolyában és onnan ordítsa a szerzetesre, hogy a közérkölcset veszélyezteti. De kár volt szinte ennyi szót is vesztegetni e ráfogásokra. Nem közgazdasági, társadalmi vagy közérkölcsei szempont az,

mely a sz. k.-séget a szerzetesrendek elleni hajszára indítja, hanem a vallás, első sorban pedig a keresztény katolikus vallás elleni gyűlölet. Igen jól tudják a sötétség e köténes komédiásai, hogy mily fontosságu a szerzet az egyház életében. Ezért eddig bárhol a hatalmat kezük közé kaparították, első és legfontosabb dolguk volt a szerzetesrendeket kiűzni, mint legutóbb Portugáliában, ahol Lima t. bandája a leggyalázatosabb módon járt el a szerzetesek ellen.

Hogy erre törekszenek nálunk is, arra vall Moczár József t. beszédének egy része, melyet a Nagyvárad kel.-én működő László király-páholyban mondott és amely így hangzik:

„A papi uralom (Hol van ilyen t.? Szerk.) órája előbb-utóbb ütni fog. Mi szabadkőművesek vagyunk hivatva arra, hogy zsarnok igája alul a lelkeket felszabadítsuk. Az egyházat az államtól teljesen el kell választanunk és az iskolából ki kell rekesztenünk.“

Ez az elzsidósodott komédiás társaság akarja tehát az egyházat az államtól elválasztani. Ez az a legnagyobb durva kő, amelyet megmunkálni akarnak.

Csak rajta, testvérek! Mi nekünk is van egy programpontunk, amely úgy szól: *törjük össze, tépjük szét a tapist, dobjuk ki a szemétdombra a hatszögű csillaggal, melyben a D. betű ragyog, egyetemben.*

Egy gerenda a sz. k.-ek szemében.

Kavarodás

a tanítói fizetések körül.

Örömmel látom, hogy akadt bátor, igazmondó és igazságszerető férfi, ki nem tanító létére is kötelességének tartotta a tanítók érdekében felszólalni. Az inkognitóban maradó író „Egy tanítóbarát“ aláírást használ.

Keserű mosollyal mondhatja minden tanító: Későn szólalt fel a tanítóbarát. Lehet azonban, hogy előbb és különösen a közgyűlés természetben tette. Mindegy: későn jött. A tanítók ügyét a korpótlékek terén többé visszacsínálni nem lehet. A legfelső fórum ítélt. Hallgatnunk kell. Jobban mondvá hallgatnunk kellene, mert úgy halom, több aláírással kérvény adatott be az iskolaszékhez azért a fizetéstöbbletért, a melyet a város először önkényt vett el a tanítók fizetéséből, aztán pedig a legfelső bíróság végső és megmásíthatlan ítélete után jogosan megtart. Ezen a téren nincs több keresni valónk.

Belátás, jóakarát és becsületes gondolkodás mellett azonban sokat jövétehetne az iskolafentartó hatóság.

Be kell látnia, hogy a felelősségterhes tanítói állás mégis csak külön valami, mint a közönséges irnoki teendők végzése; be kell látnia, hogy a tanítói pályára készülők négy évig tartó szakiskolát is végeztek, tehát szellemi képzettségükkel fogva is magasabb igényekre jogosultak a tanítók s mégis az irnokokéval egyenlő a fizetésük. Lakbérük is kisebb. Be kell látnia a tek. városi tanácsnak, hogy akkor, mikor az élet, a megélhetés napról-napra nehezebb, nem kell arra törekednie, hogy a tanítók rovására gazdagítsa a várost, hanem saját erejéhez mérten adjon tisztességes javadalmat a tanítóknak az állami korpótlék figyelmen kívül hagyása mellett.

Jóakarattal kimondhatná a város, hogy az 1872. közgyűlési határozat megszüntetése

Keresztények Hitelszövetkezete

I. kör, Egressy-utca, (Kovács Antal-féle ház.)

Folyósít váltó, kötelezvény, annuitásos kölcsönököt jutányos feltételek mellett :-

folytán a tanítók fizetését évi 400 koronával emeli oly módon, hogy a kezdő fizetés marad a mostani, öt évi szolgálat után azonban minden tanító törzsfizetése 400 koronával több. Jóakarattal kivihető ez a város, mert hisz nem akarja a tanítók megkároztatását, csak elvi szempontból szüntette be a korpótlékok, ami egy-egy tanítónál 40 évi szolgálat alatt 800 koronára emelkedhetett. Ezért ajánlom a 400 korona megadását az 5-ik szolgálati év betöltésétől kezdve.

A város így is elég anyagi előnnyel szüntetné be az 1872. közgyűlésnek a korpótlékokra vonatkozó — még most is érvényes — határozatát. Jóakarattal megtehető ez a tek. városi tanács, mert hisz évi költségvetése ugyis mindig elég nagy pluszsal végződik. Jóakarattal megtehető ez a tek. tanács már azért is, mert ő tudja legjobban, legbiztosabban, hogy nem a színarany igazság miatt nyerte meg a tanítók pörét, hanem azért, mert az övé a hatalom, az erő, a tekintély. Belátás és jóakarattal kellene ahhoz, hogy becsületes gondolkozással adjon a tek. tanács némi korpótlást az oly nagy anyagi kárt szenvedő tanítóknak. Megkönnyíti az eljárást, hogy most a tanyai tanítók nem terhelik a költségvetést.

A tanítók száma 70, ha már most a legrosszabb esetet vesszük, hogy mindenki elérte volna a magasabb törzsfizetést, akkor a város évi 2800 koronával fizetne többet tanítóinak; ellenben, ha a régi állapot fennállna, ugy már most évi 60.000 koronával többet fizetne a korpótlékok révén. Ha tehát a város nagylelkűen békét kötne csendesen sztrájkoló tanítóival és megadná a a fenti 400 korona fizetéskiigazítást, akkor a számokban ki nem fejezhető erkölcsi eredményt igen olcsón szerezne meg és mégis évi 32 koronát takarítana meg.

H. A.

HIREK.

— **Hitoktatói értekezlet.** Pénteken délután 4 órakor hitoktatói értekezlet lesz az ügyvezető hitoktató lakásán.

— **Vizsgálatot rendelt a miniszter.** A Bácskai Napló volt az egyedüli lap Szabadkán, amely megírta azt a hallatlan brutalitást, amely a szabadkai közkórház sebészeti osztályán fordult elő Szines Lajossal. A főszíró Bácskai Hírlap tután és ügyetlenül nekünk támadott akkor és az osztályfőorvos urtól nyilatkozatokat közölte. Hogy baj volt a kórházban és nevezetesen a sebészen, bizonyítja azt az is, hogy Khuen Héderváry gróf belügyminiszter vizsgálatot rendelt el a kórházban. Várjuk a vizsgálat eredményét!

— **Érdekes kimutatás a Zászlónkról.** A Zászlónk o. katolikus ifjusági lapnak a Regnum Marianum egyesület működéséről szóló jelentés szerint a 2 koronás évi előfizetési díjakkól a múlt iskolai évben 47.787-19 korona, adományokból 520 korona, összesen 48307-19 korona bevétele volt. Ezzel szemben nyomdai költségekre 36046-22 korona, szerkesztőségi költségekre 4438-08 korona, kiadóhivatali költségekre 4309-89 koronát, összesen 44794-19 koronát költött. A pénztári maradvány tehát 3513 korona. Jól esik látnunk, hogy ezen első rendű kath. irodalmi vállalkozásunk az anyagiakban is megállja helyét. Ez azonban természetesen csak úgy lehetséges, hogy a Zászlónk írói gárdája összesen csak 4438-08 korona tiszteletdíjat kap az egész évre. A Zászlónkat kezében tartó Izsóf Alajos főszerkesztő zsenialitását, önzetlenségét s az ifjuságot való törhetlen buzgóságát ezen statisztikai adatok a legfényesebben bizonyítják.

— **Eljegyzés.** Bénis István máv. hivatalnok eljegyezte Horváth Katica okl. ovónót Topolyáról.

— **Adományok a pincér-bálra.** A Szabadkai Pincér Otthon f. hó 6-án rendezett házi mulatságán befolyt önkéntes adományok: Törley pezsgőgyár 20 üveg „Re-

serve” pezsgő és 30 kor., Sztipics Márk, Kárpáti Rezső 30-30 kor., Lichtneckert Gergely 20 kor., Sauvajdasity Obrád 13 kor. 50 fill., dr. Krizse József, Horváth Lajos, Adám Imre, Lichtneckert András 10-10 kor., Tulner Ferenc, Láng János, Fiam Béla, Gaál Péter, Ivánovits Nándor, Szent Antal nyomda, Frank Rezső, Tusák Pál, O. S., Bíró Lajos, Bán Gábor 5-5 kor., Molnár Rezső 4 korona, Domszky Antal 3 kor., N. N. 2 kor. 40 fill., Kocsis Rozika, Kovács József, Galambosi András, Gaál István 2-2 korona, Litzke pezsgőgyár 12 üveg „Casinó” pezsgő, Francois pezsgőgyár 6 üveg „Transilvania” pezsgő, Frank és Fia sörnagykereskedő 20 liter „Salvator” sör, Krausz és Fiai sörnagykereskedők 25 liter Kőbányai sör, mely szives adományokért ezután is köszönetet mond a rendezőség.

— **Lopás a postaügynökségen.** A szabadkai Klotild műtrágyagyár postaügynökségéről ismeretlen tettes egy csomagot, melyben két platina lemez volt, elloptott. A rendőrség nyomozza a tettest.

— **Leesett a padlásról.** Pölhe Antal kovácsinas ma reggel gazdájának Imre-utcai lakásán leesett a padlásról és a vállát kifecamította. Beszállították a kórházba.

Vigyázat a telefon körül!

Nem szabad üzenetet közveletleni.

A postaigazgatóság rendelete.

Ismeretes a postaigazgatóság azon rendelete, mely megtiltotta a telefon előfizetőknek, hogy távbeszélőjüket a távolsági forgalomban másoknak átengedjék.

Ennek a rendeletnek betartását a postahivatalok ugy ellenőrzik, hogy a kapcsoló kisasszonyok formálisan kihallgatják az előfizetők beszélgetéseit és ha meg nem engedett beszélgetés történik, beleszól a beszélgetésbe és sok esetben félbeszakítják az összeköttetést. Ez eljárás miatt a szabadkai telefonbeszélgetések is igen sokat panaszkodtak már.

A postakincstárnak mindenestre igaza van abban, hogy anyagi érdekeit megvédeni igyekeznek, de hogy ezt ilyen spiclirendszerral tegye meg, az sem a telefon népszerűsítésére nem szolgál, sem a m. kir. posta tekintélyével nem fér össze.

Egyébként itt közöljük azt a rendeletet, melyet a postaigazgatóság a meg nem engedett telefonbeszélgetések eltiltása tárgyában ujabban kiadott.

Még mindig fordulnak elő esetek, hogy egyes előfizetők, különösen kereskedők, szállótulajdonosok és egyéb nyílt üzlettel bíró egyének azon tilalmat, hogy távbeszélő állomásukat a távolsági forgalomban másoknak átengedni nem szabad, oly módon játsszák ki, hogy üzletfeleik üzeneteit közvetítés céljából átveszik és azokat maguk közülik távbeszélőjükön az érdekelt előfizetővel. Minthogy az ily eljárás a postajárvédék megkároztatásával jár, ennek a meggátolása céljából a posta- és távírda vezérigazgatóságának f. évi febr. hó 13-án kelt 1133 számú rendelete alapján felettes igazgatóságuk részéről szigoruan utasítottak az összes posta és távírda hivatalok, hogy ilyen visszaélések esetében kimerítő jelentést tegyenek, mert az illető előfizetők az esedékes díjak megtérítésére fognak köteleztetni.

Ha pedig az esedékes díjakat meg nem fizetik, avagy ha állomásukról a jövőben is meg nem engedett üzeneteket közvetítenek, az előfizetők sorából való kizárásuk iránt fog intézkedés tétetni.

Ha tudni akarjuk, hogy mennyit kell nekünk dolgozni igazaink érdekében, nézzük meg, hogy ellenségeink mennyit tesznek ellenünk.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Kondráth Ilona bucsuzása.** Kondráth Ilona, a szabadkai színtársulat kiváló tehetségű drámai művésznője férjhez megy Nagy Sándor színiigazgatóhoz. Kondráth tegnap este bucsuzott a szabadkai közönségtől a Theodor és Társa című vígjátékban, amelyben egyik legjobb szerep jut a művésznőnek. A közönség egész este lelkesen ünnepelte a bucsuzó menyasszony művésznőt.

M ü s o r :

Szerda: Ünnepi díszelőadás. Nagy nyitány: Lányi Ernő, utána: Aranylakodalom. Csütörtök: Koldusdiák, Kovács Mihály vendégfelléptével.

Péntek: Testőr főhelyárrakkal.

Tárgyalják

a bácskai Vitális bűnelt.

Tizenegyen a vádlottak padján.

28 rendbeli lopást követtek el.

Törvényszéki tárgyalás.

Monstre bűntudatban ült össze itélkezni ma délelőtt kilenc órakor a szabadkai kir. törvényszék büntetőbírósa. A bácskai Vitális bűnpörének tárgyalását kezdték meg. Tizenegyen vannak a vádlottak, a tolvajok, orgazdak huszonnyolc rendbeli lopás és orgazdaság büntetettével vádolva. A főcinkosok, a bácskai Vitális nincs itt, megszökött a börtönből és most valahol Amerikában alakít újabb tolvajbandát.

Mert a bácskai tolvajbandáját elhagyta hűtlenül, nyomorultul, miután súlyosan terhelő vallomást tett a banda mindegyik tagjára. Ezek most szidják, átkozzák emlékét, pedig a legübbje atyafia, rokona. Némileg azzal boszulják meg magukat, hogy mindent őreá háritanak.

Érdekes különben ez a banda. Tizenkét tagból állott.

A banda feje.

A feje volt a bácskai Vitális, igazi néven Egri (Parulás) János. Egri János bacs-topolyai születésű és illetőségű 39 esztendő, nős, hat gyermek atyja, magyar anyanyelvű, rovottmultu földművelési napszámos. Először tiltott szerencsejáték miatt volt elítélve a szabadkai kir. járásbírósa által tizenkét órai elzárásra, aztán már csak évek, hónapok szerepeltek Egri János viharos multjában. A szabadkai törvényszéktől lopás miatt egyszer egyévi, majd hathónapi, majd ismét héthónapi börtönre lett itélve. A zombori törvényszék kétévi és hathónapi börtönre ítélte lopásért. 1908. december 3-ától 7-éig a topolyai járásbírósa fogházában előzetes letartóztatásban volt. Innen megszökött, de elfogták és a szegedi Csillagbörtönbe vitték a két és félévi börtönbüntetésének kitöltése végett.

A vádirat elkészítése idején, 1910. év szeptember 26-dikán még a Csillagbörtön lakója Egri János. Nemsokára azonban innen is megszökött, egész Bácska csendőrsége keresi, de nem találja. Máig is hiába keresik. A bácskai Vitális ma sincs meg. Sikerült kibujdosnia Amerikába.

Vagy az is lehetséges, hogy itt bujdosik a délvidéken. A csendőrök erősen remélik, hogy még hurokra kerül. A csendőrök véleménye különben az, hogy Szerbiába szökött ki Egri János.

Bácskai Vitális társai.

Egri János bűntársai mind a falubeli emberekből kerültek ki. Az orgazdak az asszonyneptől. Többnyire baromfit lopott a banda, azt kellett eladni. Ehhez pedig az asszonynept ért csak.

A banda többi tagjai különben ezek voltak:

Csidovszky Mihály Zunza 36 éves topolyai napszámos, Kovács Katona Márton

25 éves rovtomultu napszamos, öz. Durda Mátyásné szül. Varga Kerekes Verka 48 éves rovtomultu baromfikereskedő, Egri Jánosné Csidoovszky Anna 33 éves topolyai napszamosné, a banda fejének neje, Egri Verona 18 éves rovtomultu leány, Egri János nővére; Kalmár Mátyásné szül. Varga Borbála 45 éves vadházasságban élő, büntetlen, topolyai baromfikereskedő, Csidoovszky Mihályné Vejó Viktor 27 éves büntetlen napszamos, Barta Pál 31 éves vadházas, rovtomultu napszamos, Kovács Katona József 47 éves vagyonos topolyai napszamos, aki tizenegy esztendő teltét fegyházban lopás miatt részint Szabadkán, részint Ujvidéken, Kovács Katona Abel 42 éves rovtomultu napszamos és végül Balázs Péter 28 éves óverbázi fiakkertulajdonos voltak a banda tagjai.

Ezek a vádlottak. Szép rendben, sorban vonultak föl ma délelőtt. Fölvonult vagy negyven tanu és sértett. A szük, piszkos tanuk folyosója zsuffolásig megtelt. Csendőrök is vannak a tanuk között, akik elfogták a betörővezért.

A tolvajbanda 1908. év november havában kezdte meg működését Kishegyesen. Itt Szórfi Odóntól baromfit loptak. Innen kezdve aztán végigrabolták az egész Bácskát. Mindenütt többnyire baromfit, sonkát, élelmiszert loptak. Topolyán, Bajszán, Ujverbázon, Cservenkán követték el a lopások legtöbbjét. Cservenkára mindig kocsin mentek; öz. Durda Mátyásné bocsájtotta a kocsit rendelkezésükre. Pénzt is loptak, ha találtak. Így Szeghegyen Róth Pétertől elloptak három darab száz koronást és tizenkét darab husz koronást. Itt fordult elő, hogy Egri Jánost Varbiner Péter községi rendőr el akarta fogni. A bácskai Vitális kétszer rálőtt a rendőrré és meg is sebesítette.

Overbázon hasonló kalandja volt Egri Jánosnak 1910. január 19. dükén. Ekkor már szökevény volt Egri. A topolyai járásbíró-ság fogházából szökött meg. Verbázi és topolyai csendőrök üzték, hajszolták őt. A tolvaj Hadnagy Pál óverbázi lakos házába rejtőzött el. Tolnai Dávid és Kiss József csendőrörsvezetők körülverték a házat, hogy elfogják Egri Jánost. Ez revolvérből több lövést tett a csendőrökre, akik közül Kiss örsvezetőnek a kakastollat lelőtte a kalapjáról.

Egri így kétrendbeli hatóság elleni erőszakkal is van vádolva.

A vizsgálóbíró előtt Egri János beismerte a lopások nagy részét. Terhelő vallomást tett valamennyi társára. A csendőröket is azzal vádolta, hogy azok ütötték-verték őt, azért vallott.

A mai főtárgyaláson Salánky József elnököl. Birák dr. Denek és Steffier. Az ügyészséget dr. Papp Sándor képviseli. Dr. Nagy Odón a védő.

Vádlottak egymásután tagadják a terhükre rótt büncselekményt. Csak Egri Jánost okozák mindennel. No és a csendőröket, akik a kihallgatások alatt véresre verték, több napig kezelték, zárkába csukták őket.

A bíróság sorba veszi a 28 büncseleket. Mindegyikre külön külön hallgatja ki vádlottakat.

A tárgyalás így hosszúra nyulik. Lapunk zártakor még tart.

Szerkesztői üzenet.

W. Kalocsa. Ugy halljuk, katolikus fényképész. A tehetségét bizony nem ítélnék meg. Most került csak ide.

Beszámoló. Köszönet. Vasárnap.

Keresztények csak keresztényeknél vásároljatok

Nyomatványok

a legjutányosabban fölvétetnek a Szent Antal könyvnyomdában.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda- és Irodalmi-Vállalat mint szövetséget könyvnyomdájában Szabadkán.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Kossuth-utóán lévő „EUROPA” kávéházamat f. hó 16-án kezdem renováltatni, mely április hó 1-ig tart.

Teljes tisztelettel
Bogesics Lajos

1710. 4-2.

„Europa” kávéház tulajdonosa.

2724/1910. sz.

1719-1-1.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. járásbíró-ságnak 1910. évi V. 2106/1. számú végzésével dr. Leszich János szabadkai ügyvéd ált. képvis. M. kir. orsz. mintapinceze felp. részére 213 K 30 f. köv. és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 3406 koronára becsült ingóságokra az 1910. V. 2100/5 számú végzésével az árverés elrendetvén, annak az alap és felülfoglaltatók köv. és járulékaik erejéig is, alperes lakásán, Szabadkán Kossuth-utca 18. szám alatt leendő megtartására határidőül 1911. évi márc. hó 30. napján délután 1/2 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt bútork s egyéb ingóságok a legtöbbet igénynek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Figyelmeztetnek mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő ezen hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Szabadkán, 1911. évi márc. hó 11. napján.
Buzás Fülöp, kir. bír. végrehajtó.

Kiadók:

folyó év május hó elsejétől

egy irodahelyiség,

mely most az állami iskola irodája és

egy bolthelyiség,

mely több évek óta üri szabóüzlet.

Balogh György,

1715-3-1

I. kör, Weselényi-u. 35.

VIII., Gerő-u. 108. sz. házamban

egy két szobás utcai és egy két szobás udvari lakás mellékhelyiségekkel

május 1-ére kiadó.

Továbbá a Párhuzamos-ut mentén (Vasvári-féle szőlő mellett) lévő 4 kapa szőlőm szabadkézből eladó.

A vasutal szemben lévő jó forgalmu fűszer- és vegyeskereskedésem melyben italmérés is van ugyan-csak szabadkézből eladom.

Ertekezhetni lehet:

Szalay János

fűszer- és vegyeskereskedőnél, a vasutal szemben.

KIADÓ LAKÁSOK.

Kényelmes és olcsó lakást igénylő közönség becses figyelmébe ajánlatik, hogy a vasut közvetlen közelében a vajgyár és gázgyár mellett épült bérházban kaphatók kétszobás új lakások egy utcai és egy udvari pingált és padlós, konyha, élestar, külön padlás pincze, sertés és csirke állal ellátott fűskamra, közös mosókonyha, valamint a még szükséges összes mellékhelyiségekkel, szivattyus ivó viz kutakkal, víz levezetési csatornázásokkal fedett gangokkal téglajárdákkal ellátott kényelmes lakások, ugyanott egy nagy üzlethelyiség is hozzá tartozó lakással május 1-től vagy még előbb is bérbe kiadandók a legméltányosabb árak mellett, továbbá a katonautca 462. sz. a. egy 3 szobás kényelmes jó udvari lakás is kiadó.

Erdeklődők részéről megtekinthetők bármikor a helyszínen a házfelügyelőnél, vagy Kladek István háztulajdonos cserép- és téglagyári irodájában Telefon 88 szám. 1718-10-1.

Abrasits Mihály és Társai

épület-bádogos és vízvezeték berendezők

== SZABADKÁN, ==

Kölcsey-utca 254. sz., a főposta mellett.

Elvállalnak

az épület-bádogosságban és vízvezeték szerelésben

előforduló minden munkát a legdiszesebb kivitelben. :-

Készítenek:

toronyfödést, villamhárító felszerelést, fűdő és klozet berendezést, :-

és valamint

csatornázást.

:- Telefon szám: 154. :-

